

Nyhet

Så ska jämställdheten öka i Norge

Nyhet

Dagpengeforringelser presser den danske model

Leder

Leder: Kunst og kultur former fremtidens arbeidsliv

Nyhet

Nordisk oro inför EU-direktiv om den inre marknaden

11. Oktober 2012

Nyhetsbrev fra Arbeidsliv i Norden 7/2012

Nyhetsbrev fra Arbeidsliv i Norden 7/2012

Tema: Kan kulturen snu konjunktorene?

Finansiert
av Nordisk
ministerråd

ARBEIDSLIV I NORDEN

Arbeidsforskningsinstituttet
OsloMet - storbyuniversitetet
Postboks 4 St. Olavs plass, 0130 Oslo

UTGIVER

Arbeidsforskningsinstituttet
På oppdrag fra Nordisk ministerråd
Nordisk ministerråd er ikke ansvarlig for
innholdet i artiklene

ANSVARLIG REDAKTØR

Björn Lindahl

EMAIL

ainredaksjon@gmail.com

WEB

www.arbeidslivinorden.org

Nyhetsbrevet utgis i en e-postutgave,
som kan bestilles gratis fra
www.arbeidslivinorden.org

ISSN 0809-9456 tildelt: Arbeidsliv i
Norden (online)

Innhold

Leder: Kunst og kultur former fremtidens arbeidsliv.....	3
Kulturen betyr allt mer for sysselsætningen.....	4
Var fjærde islænning arbetar i kreativa yrken	6
Kulturen viktig æven for att hantera de mörkare sidorna av arbetslivet.....	8
Spelplanen där Konstfack får medicintekniker att bli kreativa	10
Seniorene i Norden vil jobbe lenger	13
Så ska jämställdheten öka i Norge	15
Dagpengeforringelser presser den danske model ..	17
Nordisk oro inför EU-direktiv om den inre marknaden	18
Direkte fra København: Dovne Robert udfordrer velfærdsstaten	20

Leder: Kunst og kultur former fremtidens arbeidsliv

Arbeidslivet er i kontinuerlig forandring og forbedring. Kunstens oppgave er å overskride det som er, og vise vei til noe nytt. Kan kunst og kultur og kreative arbeidsmåter vise vei i innovasjonsprosesser og utvikling av nye arbeidsplasser?

LEDER

11.10.2012

BERIT KVAM

EU kommisjonen lanserte nylig en strategi som skal sette fart på veksten innen kultur- og kreative sektorer, og ta ut potensialet for sysselsetting innenfor disse områdene. I skjæringspunktet mellom kunst, business og teknologi kan kultur og kreative sektorer skape ringvirkninger og spill-over på andre sektorer, utlegger kommisjonen. Mye tyder på at dette er et felt i utvikling. Også i nordisk samarbeid satses det: De kulturelle og kreative næringene kan vise vei ut av krisen, sier Nordisk ministerråds generalsekretær Halldór Ásgrímsson.

Det går et folketog av interesserte til Astrup Fearnley museet for samtidskunst som nettopp åpnet i Oslo. Men kunst og kultur som veivisere i et nytt arbeidsliv handler om mer. Tema Arbeidsliv i Norden setter i fokus viser at virksomheter som stiller krav til kreativitet, tar i bruk mulighetene som finnes innenfor kunst og kulturfeltet på helt nye måter: "När kultur presenterades som ett strategiskt verktyg blev jag först utskrattad. I dag är det ingen som skrattar", sier Piritta Kantojärvi i den finske kulturbedriften Grape People. Eksempellet fra Sverige viser at designeres produkter og prosesser kan gjøre virksomhetene mer innovative og skape flere arbeidsplasser. Allerede arbeider hver fjerde islending i kreative yrker. Kulturen er så viktig for den islandske nasjonale identiteten at islendingene selv ikke er bevisste kulturens sterke stilling i samfunnet, hevder professor Einarsson.

Det som gjør kunsten til kunst er at den er nyskapende, og kunstneren ligger alltid litt foran, sier direktør Gunnar B. Kvaran ved Astrup Fearnley museet i Oslo, og vi må ha hjelp for å komme dit kunstneren er. Kanskje er dette nøkkelen til ringvirkningene som skal springe ut av satsing på kunst og kultur, men er det en slik satsing som er i ferd med å skje? Kan kulturen snu konjunktorene?

Kulturen betyder allt mer för sysselsättningen

Kulturens roll för sysselsättningen har blivit allt viktigare. Det som kallas för de kulturella och kreativa näringarna sysselsätter fem miljoner människor i Europa och står för 3,3 procent av EU:s ekonomi. Sysselsättningen i kulturnäringarna ökar dessutom tre gånger snabbare än i den övriga ekonomin. Både i EU och i Norden framhävs kulturen som en kreativ katalysator, som ska bidra med att skapa konkurrenskraft och sysselsättning i den bredare ekonomin.

TEMA

11.10.2012

TEXT: BJÖRN LINDAHL

- De kulturella och kreativa näringarna kan vara en av Nordens vägar ut ur krisen, skriver Nordiska ministerrådets generalsekreterare Halldór Ásgrímsson i förordet till rapporten "Kreativa Norden 2012".

Rapporten är skriven av KreaNord, som upprättades efter ett nordiskt statsministermöte i Punkaharju 2007. KreaNord är ett nordiskt initiativ som vill förbättra tillväxtmöjligheterna för regionens kulturella och kreativa näringar. Initiativet var delvis ett svar på en grönbok som gavs ut av EU-kommissionen 2010 "Unlocking the Potential of the Cultural and Creative Industries". Enligt grönboken så finns det en stor, outnyttjad potential i kulturnäringarna.

Fyra råd

Under 2008-2012 har KreaNord hållit en rad konferenser som mynnade ut i fyra politiska rekommendationer till kultur- och näringsministrarna:

- Samarbetet inom de kulturella och kreativa näringarna i Norden samt med andra företag bör förstärkas.
- Det bör utvecklas nya finansieringsformer som gör det lättare för kulturnäringarna att komma ut på den globala marknaden – och som lockar utländska investorer till Norden.
- Kultur och kreativitet bör främjas på alla utbildningsnivåer.
- En gemensam nordisk marknad för kreativa industrier och kulturprodukter bör upprättas.

Det är många, både i EU eller Norden, som argumenterar för att vi bör bli mer kreativa och att kulturen har en viktig roll.

Svårigheterna uppstår när europeiska eller nordiska initiativ ska finansieras. Kultur är något som länderna helst vill behålla kontrollen över på egen hand.

Försvinnande liten del

I sitt förslag till budget för 2014-2020 har EU-kommissionen lagt in ett nytt program kallat Creative Europe, där kulturen ska stödjas med 1,8 miljarder euro (varav 900 miljoner euro till filmproduktion). Det är 40 procent mer än i den förra budgetperioden, men då utgjorde kulturen en försvinnande liten del av budgeten. Direkt stöd till kulturprojekt låg då bara på 0,05 procent av EU:s budget för 2007-2013, eller 13 eurocent per invånare. Som jämförelse går fortfarande 42 procent av EU:s budget till jordbruk och landsbygdsutveckling.

I Norden har Nordiska ministerrådet prioriterat kulturen högre. I budgeten för 2013 föreslås 169 miljoner danska kronor användas på kulturen. Det är 17,7 procent av den totala budgeten för det nordiska samarbetet, men exakt lika mycket som för 2012. Utslaget på Nordens invånare blir det nästan en euro per person.

Samtidigt ökar kulturbudgeten kraftigt i vissa länder, medan bidragen dras ned kraftigt i andra. I den norska statsbudgeten för nästa år har kulturens andel av statsbudgeten nästan kommit upp i det mål som satts på 1 procent. Med ytterligare 889 miljoner norska kronor har kulturbudgeten fördubblats sedan den rödgröna regeringen tog över makten 2005.

Nu är det inte först och främst mer statligt subventionerad kultur som ska till för att få européerna ut av den ekonomiska krisen.

Lika viktigt är att utnyttja den kreativitet som finns i kulturnäringarna i det övriga näringslivet. Den svenska myndigheten för tillväxtpolitiska studier har gjort ett försök att beskriva kulturnäringarnas betydelse på regional och nationell nivå.

Tre dimensioner

Förenklat kan man säga att kultur har ett ekonomisk inflytande i tre dimensioner.

- Den första dimensionen handlar om kulturens betydelse för de relationer, nätverk och tillit som knyter samman befolkningen i en region.
 - Den andra dimensionen ser kultur i form av något som lockar externa besökare till området. Det kan både vara ett nytt upplevelsecenter, eller en stadsdel attraherar.
 - Den tredje dimensionen handlar om hur kultur kan ha inflytande på föremål och eventuellt tjänster som kan transporteras från regionen och därigenom inbringa exportinkomster.
- Vad alla dessa begrepp och definitioner trots allt har gemensamt är att de försöker fånga det fenomen i samhället som tyder på att expressiva värden som estetiska aspekter och upplevelser har ökat i betydelse i ekonomin. En strävan efter det unika och det som inte kan kopieras blir allt mer attraktivt. Här har kultur och kulturarvet en viktig funktion, skriver projektledaren Anna Kolmodin.

Kjartan Ragnarsson och Sigríður Guðmundsdóttir utanför privatdrivna museet Landnámssetur i Borgarnes (se artikeln till höger). Museet erbjuder också små föreställningar av olika slag på kvällen och under veckosluten.

Var fjärde islänning arbetar i kreativa yrken

Kultur-, underhållnings- och upplevelseindustrin blir stadigt viktigare på Island. Islands största enskilda kulturindustri är musiken. Ett stort antal arbetsplatser skapas också när amerikanska filmproducenter filmar på Island. Isländska datorspel är populära i internationella sammanhang och nu har Island på nytt börjat exportera litteratur efter 800 års paus. Kulturen är så djupt rotad i den isländska identiteten att islänningarna är inte själva medvetna om hur viktig den är.

TEMA

11.10.2012

TEXT: GUÐRÚN HELGA SIGURÐARDÓTTIR, FOTO: SVAVAR KNÚTUR, NIC LEHOUX (NEDENFOR)

Inga nordbor konsumerar så mycket kultur som islänningarna. Islänningarna går på teater, bio och museum och de läser mest böcker jämfört med andra nordiska länder. Detta framgår ur rapporten The Extraordinary Extent of Cultural

Consumption in Iceland av Ágúst Einarsson.

Kulturlivet blomstrar. Islands kulturutbud kan jämföras med utbudet i en storstad i utlandet, menar professor Gunnar Kvaran vid Islands konstakademi, Listaháskóli Íslands.

- Utbudet har varit enormt de senaste åren och det ökar stadigt. Samtidigt har det aldrig tidigare varit så mycket folk på olika kulturevenemang som just nu, säger professor Kvaran.

- Det är inte bara professionella artister som bidrar till kulturlivet. Allmänheten har behov av att skapa och bidra till kulturlivet på olika sätt, säger han.

Sagorna viktiga

Ekonomiprofessor Ágúst Einarsson vid Bifröst universitet har specialiserat sig på kulturens betydelse för ekonomin och arbetslivet. Professor Einarsson anser att kulturen är en förutsättning för det isländska folkets existens. Sagor och kväden bildade ursprungligen nationens identitet och gjorde att det växte fram ett folk som heter islänningar.

- Kulturens roll syns i den stora kulturkonsumtionen, säger han.

Den isländska staten betalar en ovanligt stor andel av BNP till kulturverksamheten i landet. Kultursektorn utgör 4 procent av BNP medan fiskerisektorn står för 12 procent och lantbruket för en procent. Kulturen är alltså oerhört viktig för den isländska ekonomin.

En fjärdedel av arbetsmarknaden

Island ligger på toppen i fråga om antalet arbetsplatser inom kultur, skapande verksamhet och nöje, enligt rapporten The Extraordinary Extent of Cultural Consumption in Iceland. Endast Holland har så hög sysselsättning inom kreativa sektorer som Island, men Sverige och Finland ligger inte långt efter.

- Det är många som jobbar inom kulturlivet. En fjärdedel av arbetsmarknaden arbetar inom arbetslivets kreativa sektorer i allmänhet, säger professor Einarsson.

Stora förändringar

Enorma strukturförändringar äger rum just inom näringslivet. Ny teknik blir stadigt viktigare. Förändringarna kan också vara farliga och terrorismen är ett nytt hot. Hela samhället skakar våldsamt, enligt Einarsson, och stora förändringar är på gång.

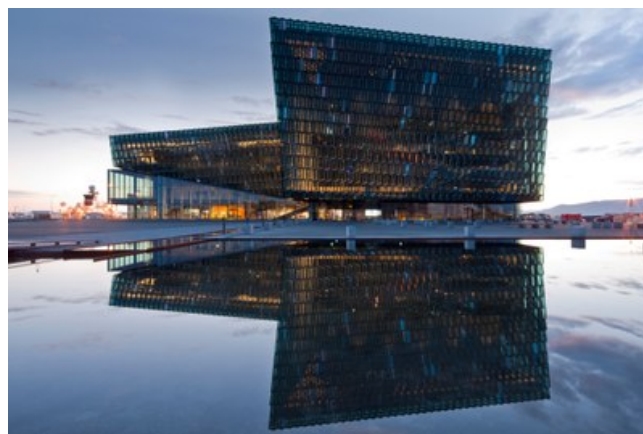
Professor Einarsson menar att Island har enorma möjligheter inom kultur, natur och skapande arbete, om man bara lyckas utnyttja naturens och teknikens möjligheter lika bra som inom filmindustrin. Flera amerikanska filmbolag kommer till Island varje år för att filma i den isländska naturen. Regeringen gör det attraktivt genom att ge speciella skattelättnader.

Men den isländska kulturekonomin blir starkare också på andra håll. Det är inte bara Björk som har blivit världsberömd, också till exempel grupperna Sigurrós och Of Monsters and men. Island har dessutom börjat exportera litteratur. Isländ-

sk skönlitteratur har fått beröm och deckarförfattare har blivit bra emottagna, inte minst i Tyskland.

- Bokexporten är en ny utveckling. Island har inte exporterat litteratur sedan medeltiden när isländska skalder åkte runt och sålde sina kväden och sagor, säger professor Einarsson.

- Kulturen är så viktig för den isländska national identiteten att islänningarna själva inte är medvetna om den enorma kulturkonsumtionen och kulturens starka ställning i samhället, säger han.

Musikhuset Harpa

Trots att islänningarna är flitiga kulturkonsumenter har den isländska staten skurit ned kulturbudgeten de senaste åren med ungefär en femtedel, enligt uppgifter från kulturministeriet.

Samtidigt har Island byggt Nordens största musikhus, Harpa. Harpa började byggas just då finanskraschen ägde rum på Island men trots krisen bestämde man sig för att slutföra projektet.

Det kostade drygt 1,2 miljarder svenska kronor eller 145 miljoner euro att bygga Harpa som öppnade förra året. Professor Einarsson anser att Harpa kommer att förstärka kulturverksamheten på Island i framtiden.

- En konsertsal saknades på Island. Jag hade min undervisning på morgonen i samma sal som Islands symfoniorkester hade sin konsert på kvällen, tillfogar Einarsson.

Både Gunnar Kvaran och Ágúst Einarsson tror att musikhuset Harpa kommer att ha stor betydelse för utvecklingen av kulturlivet i Island under flera årtionden framåt.

Den gamla Kabelfabriken i Gräsviken Helsingfors, har blivit en oas för kulturbolag som de som Outi Raatikainen (ovan) och Piritta Kantojärvi leder.

Kulturen viktig även för att hantera de mörkare sidorna av arbetslivet

Förhoppningarna är stora om att kreativitet ska ge företagen konkurrensfördelar, men amatörmässiga försök att införa kultur i arbetslivet leder ingen vart. Det säger finländska pionjärer inom kulturföretagande.

TEMA

11.10.2012

TEXT: CARL-GUSTAV LINDÉN, FOTO: CATA PORTIN

Kultur kan bidra till att skapa förståelse för komplexa sammanhang i arbetslivet. Det säger Piritta Kantojärvi, konstpedagog med påbyggnad inom ledarskap och organisation-sutveckling. Hon och hennes företag Grape People använder

bildkonst, teater och dans för att utbilda folk i arbetslivet att handskas med svåra situationer och förändringsprocesser.

- Jag var den första som gjorde konstworkshops för företag med annan avsikt än att bara erbjuda skoj och avslappning, säger hon.

- Men när kultur presenterades som ett strategiskt verktyg blev jag först utskrädd.

I dag är det ingen som skrattar. Bland kunderna finns flera stora börsföretag.

- Jag har till exempel fått ledningsgruppen vid ett stort industriföretag att ägna sig åt modern dans. Det är kanske bästa sättet att simulera sin egen bekvämlighetszon. Vi förbereder dem för att ändra arbetskulturen så att de inte är rädda för att misslyckas.

Personalfrågor

Det handlar alltså om annat än estetiskt välbefinnande och en strävan bort från det visuella kaos som dominerar så många arbetsplatser. Kulturutövande kan i själva verket vara en väg till problemsimulering och öppen diskussion om lösningar som befriar deltagarna från deras konkreta utmaningar. Folk kan simulera situationer utan att behöva gå in på vad de är rädda för i jobbet. Men det handlar om mer än att hjälpa folk slappna av med att måla tavlor - det handlar om att utveckla företagsprocesser, vilket i sin tur även kräver djupa insikter i pedagogik och affärslogik.

- Risken är stor att folk som inte förstår detta förstör hela marknaden, säger Pirittas samarbetspartner Outi Raatikainen vid Pink Eminence, som bistår konstnärligt inriktade företagsaktörer med att skapa affärsmässiga relationer till näringslivet, till exempel när det gäller produktutveckling och prissättning.

- Våra kunder är olika slags kulturaktörer, allt från teatergrupper till cirkus och konstmuseer som vill erbjuda sina tjänster till företag, säger Raatikainen.

Kultur kan sätta igång det kreativa flödet, men samtidigt också fungera som terapi. En särskilt utsatt grupp är folk som arbetar med personalfrågor. I dessa tider av uppsägningar och nedskärningar är de utsatta för korstryck både från överordnade såväl som personal. För dem kan det vara befriande att själva få ge uttryck för sin utmattning.

Nokias anor

Vi träffas i Kabelfabriken i Helsingfors, en oas för kulturproducenter i Finland sedan 1987 då tillverkningen av kablar avslutades. Industribyggnaden från 30-talet var länge Nokias hem. Här samsas många kulturutövare och i takt med att den offentliga finansieringen krymper tvingas de söka efter marknadsmässiga lösningar för att säkra inkomsterna.

- De blir tvungna att röra sig med olika hybridmodeller för kulturprojekt kan ju inte bara finansieras med offentliga medel; de är tvungna att skapa nya modeller och hitta nya målgrupper, säger Outi Raatikainen.

Hon och Piritta Kantojärvi stöter ständigt på oklara kulturprojekt vars enda uppgift tycks vara att sätta sprätt på projek-

tpengar, antingen från olika inhemska finanskällor eller från EU.

- De lever så länge det finns EU-pengar, säger Raatikainen.

I bakgrunden finns ett missförstånd att kulturtjänster är enkla att producera och att företagen har väldigt mycket pengar för detta.

Mina fördomar

En av mina frågor är medvetet fördomsfull och handlar om män: hur de kan bli intresserade av kulturbaserat utvecklingsarbete? Piritta Kantojärvi hävdar att utmaningen i själva verket inte är särskilt stor och att nyckelordet är 3D.

- Vi har gjort skulpturer av metallskrot som fått ingenjörer intresserade av att återanvända koppar. Vi har också byggt städer i papp, säger hon.

Grape People och Pink Eminence må vara pionjärer, men det kulturbaserade tjänsteutbudet växer snabbt. De hälsobefrämjande och terapeutiska effekterna av kultur har länge varit på tapeten, temat firar 20-årsjubileum i Finland 2012. Ytterligare ett bevis för ökat intresse är den omfattande forskning kring kultur och arbetsliv som pågår i Finland. Ändå är det först under senare år då kulturens strategiska betydelse dykt upp, inte minst som en del av kreativt tänkande och innovationsteorierna.

Många fler jobb

Redan år 2008 sjösatte Arbets- och näringsministeriet ett kulturtungt utvecklingsarbete, något som kallades "Strategiskt projekt för kreativ ekonomi". Även om slutrapporten var klar för ett år sedan fortsätter arbetet med att få fler företag att skapas inom de kreativa branscherna. Den kreativa ekonomin är inskrivet i regeringens program fram till år 2015. Samtidigt står det klart att näringsområdet är rätt litet i Finland. I slutrapporten är bedömningen att 108 000 personer finns i branschen, allt från författare till filmmanus till utvecklare av digitala spel.

Samtidigt är utsikterna för branschen ljusa. Enligt färskast siffror från Statistikcentralen har sysselsättningen inom kulturyrkena ökat mycket snabbare än genomsnittet under 2000-talet, med hela 22 procent mellan 2004 och 2011 jämfört med 5 procent för alla yrken. Ökningen berör framförallt grafiker och reklamare, men visar ändå på kulturens ökade betydelse inom arbetslivet.

Spelplanen där Konstfack får medicintekniker att bli kreativa

Intresset för industridesigners sätt att arbeta växer och designtänkande bryter ny mark inom allt fler områden. Det är förmågan att skapa processer, att fokusera på kunder och att tänka utanför ramarna som gör att intresset växer hos företag och andra verksamheter.

TEMA

11.10.2012

TEXT: GUNHILD WALLIN

På sin kick-off i höstas hade företaget SHL-Group, verksam inom medicin- och teknik området, ett alldeles nytt inslag. De spelade ett tärningsspel, där varje kast och varje förflyttning väckte samtal om företaget utifrån olika synvinklar och scenarier. Det var ett spel som konstruerats av tre mastersstudenter som deltog på kursen "Design Insight" vid

Konstfacks Industridesignprogram, inriktning "Formgivning Intelligence" efter att de tillbringat tio veckor med att kartlägga företagets svenska verksamhet. Utifrån det skräddarsydda de ett spel.

- Vi ville göra något lekfullt och få deltagarna att tänka och samtala utanför de vanliga ramarna. Vi ville också visa vilka problemområden vi sett vid vår kartläggning och få medarbetarna att reflektera över dem, berättar Josefin Ambring som tillsammans med kurskamraterna Kajsa Davidsson och Andrew Wilson konstruerat spelet utifrån företagets speciella förutsättningar.

En process som ger flera svar

Som ett led i Masterutbildningen arrangerar Konstfack tio veckors företags-, eller verksamhetsförlagt arbete. Ambitionen är att låta design och företagande mötas för att ge studenterna träning i att förstå de företag de kommer att arbeta tillsammans med och att kommunicera på "businessvis", men också för att företagen ska få del av designstudenternas färdigheter i kreativa processer. Till skillnad från många andra metoder är designernas sätt att arbeta en öppen process, där verksamheten undersöks ur många olika aspekter, till exempel värderingar, nätverk, maktaspekter med mera. Företaget eller verksamheten sätts i ett sammanhang som också innefattar omvärld och kunder. Man vet därför inte alltid var man hamnar.

- Designprocessen leder ofta till att man kan ringa in flera problem eller förklaringar. Man kartlägger företaget för att finna de faktorer som bäst förklarar dess verklighet och visar på möjligheter, säger Magnus Eneberg som är studenternas lärare på Konstfack och som också doktorerar på designprocessen i små- och medelstora företag.

Intressenterna är viktiga

Josefin Ambring och Kajsa Davidsson berättar hur deras bild av SHL-Group växte fram genom en grundlig analys av företaget genom intervjuer med medarbetare och kunder. Efter som uppgiften här gällde ett medicinsktekniskt företag tog de också kontakt med apotek och med läkemedelsverket. De analyserade också hemsidan och jämförde den med konkurrenternas.

- Vi försöker förstå hur saker hänger ihop och vilka som blir påverkade av företagets verksamhet. När vi gjorde vår presentation blev de överraskade över hur väl vi prickat in sådant de visste, men kanske inte satt ord på, säger Kajsa Davidsson.

En fördel de upplever utifrån sin kompetens är att de är tränade att jobba med komplexa problem och att fokusera på möjligheter. En annan fördel är att de inte är kostnadsstyrda, utan kan gå in med ett öppet perspektiv. En svårighet de blev varse var att företagen är vana att tänka positivt och säljande om sig själva, vilket kan bli ett hinder för att se sin verksamhet som den verkliga är.

- Att ta sig igenom "det glatta", det vill säga sättet för företaget att presentera sig själva är en tuff barriär att forcera, säger Josefin Ambring.

Olika scenarier

Det var en av anledningarna till att de tre designstudenterna ville finna ett sätt att få företagets medarbetare att själva tala om de problem som de ringat in under sin kartläggning, snarare än att själva påpeka rätt och fel.

Vana att tänka i andra uttryck än ord skapade de spelet, där spelplanens prickar tar upp olika områden i företaget. Med hjälp av tre tärningar slår varje spelare sig fram till ett verksamhetsområde att diskutera utifrån tärningens givna intressentperspektiv, med fokus på behov, hinder eller önskemål etcetera.

- Våra verktyg är ju att visualisera saker, att ge bilder och visioner vilket är mer kommunikativt än en rapport, säger Kajsa Davidsson.

Jochen Ratjen, designansvarig på SHL-Group, är den som haft mest att göra med studenterna på företaget. SHL-Group

är ett internationellt medicintekniskt bolag med verksamhet i många länder och huvudkontor i Taiwan. Företaget tillverkar bland annat de sprutor som många diabetiker använder för att skjuta in nålen med insulin. Företaget har vuxit snabbt och har idag 2000 antal anställda. I Sverige arbetar 50 personer.

Han berättar att förväntningarna i ärlighetens namn inte var jättestora från början.

- Vi hade inte tidigare samarbetat med Konstfack, men de hade rykte om sig att vara mer konstnärliga än den verklighet vi befinner oss i. Samtidigt var det spännande med perspektiv utifrån, säger han.

Allt friare tyglar

Hans intresse för studenternas arbete växte under resans gång. Det innebar att företaget gav studenterna allt friare tyglar, bland annat fick de träffa företagets vice president och en schweizisk kund. I efterhand är han förvånad över att de gick med på så många av studenternas förfrågningar och tillskriver det proffsigt bemötande och bra personkemi.

- Spelet innebar att vi som spelade konstruerade olika scenarier om vårt företag. Det var väldigt bra tänkt och många bra punkter att diskutera. Ja, det var så pass bra att vi tänkte det skulle passa på vår kick-off och det blev också bra diskussioner där, säger Jochen Ratjen.

Han tycker designstudenterna gett input om verksamheten som det är värt att gå vidare med. Bra har också varit att de skissat på en vision hur det kan se ut om fem till tio år – ett perspektiv som, som lätt kan gå förlorat i det dagliga arbetet. Med studenternas hjälp har reflektioner kring företagets framtid fått större plats, liksom hur de kan användas strategiskt. Studenterna kommer också att göra ytterligare projekt på företaget.

- De kom själva med två förslag och bjöd in sig själva på ett smart sätt. Och visserligen har de inte vält omkull hela tänkandet, men gett input som är värt att jobba vidare med, säger Jochen Ratjen.

Nya sätt att se sin verksamhet

Att design är mer än vackra och funktionella produkter, är en insikt som växer sig allt starkare. För inte så länge sedan var design för många synonymt med hantverk. Sedan växte det fram en insikt om designers betydelse för produkten och nu börjar själva designprocessen att uppmärksammas allt mer. Man talar till exempel både om design i tjänsteutveckling och design som service där designers arbete kan leda till organisationsutveckling och innovation och ett växande område för designers är hälso- och sjukvård. Både forskning och utredningar visar att ju tidigare designers kommer in i en process, desto bättre är det, berättar forskaren Magnus Eneberg. Designers kreativa arbetsmetoder ger företaget möjligheter att se sin verksamhet på nya och innovativa sätt vilket inte sällan resulterar i ett gemensamt lärande och nya innovativa lösningar för affärs-, produkt och tjänsteutveckling.

- Kommer designprocessen in i tid bidrar den till strategiskt tänkande. Vi vet också att den ger bra resultat som ofta överstiger kundföretagens förväntningar, säger han.

Och att det lönar sig att ta in designers i företag, offentliga verksamheter och tjänsteproducerande företag visar flera undersökningar. Med hjälp av designers produkter och processer blir företag mer innovativa, anställer fler och för de som är introducerade på börsen ökar börsvärdet. En annan viktig aspekt handlar om demokrati, enligt Magnus Eneberg.

- Designprocessens metod innebär att involvera både slutanvändare och anställda på olika nivåer vilket gör att människor kommer till tals om de produkter och tjänster de är med och skapar eller ska använda, säger han.

En växande arbetsmarknad

Kajsa Davidsson och Josefin Ambring utstrålar båda framtidstro. De är snart färdigutbildade och bedömer framtidens marknad för industridesigners som mycket god, inte minst inom offentlig sektor.

-Design klättrar längre och längre in på områden där det inte förekommit tidigare och om några år kommer det att vara ett självklart perspektiv på de flesta ställen, säger Josefin Ambring.

Seniorene i Norden vil jobbe lenger

Nordiske kvinner og menn jobber lenger enn sine kolleger i Europa ellers, og avgangsalderen fra arbeidslivet øker. Men det er forskjeller også mellom de nordiske landene. Danmark har de siste årene sett på Sverige og Norge som foregangsland når det gjelder sysselsettingen blant eldre. Hva skyldes forskjellene, og hvilke faktorer driver utviklingen som viser at flere vil jobbe lenger?

INNSIKT

10.10.2012

TEKST BERIT KVAM

Seniorer i arbeidslivet var tema da Norge som formannskap i det nordiske regjeringssamarbeidet arrangerte en nordisk konferanse i regi av Senter for seniorpolitikk 26. september. Den norske regjeringen har siden 2001 samarbeidet med partene i arbeidslivet om et inkluderende arbeidsliv. Treparsavtalen har som ett av tre hovedmål å øke avgangsalderen fra arbeidslivet. Senter for seniorpolitikk som arrangerte konferansen er et instrument for å samle og spre kunnskap om seniorer i arbeidslivet.

- Hvordan skal vi få flere seniorer til å stå lenger i arbeidslivet? var det grunnleggende spørsmålet Jan-Erik Støstad, statssekretær i Arbeidsdepartementet i Norge, stilte i sitt åpningsinnlegg til konferansen.

Han viste til at den nordiske velferdsmodellen med en jevn fordeling av godene, er en stor suksess, men velferdsmodellen står under press. En utfordring er den demografiske utviklingen som innebærer at det blir stadig flere eldre i samfunnet, og at de eldre blir stadig eldre.

- Det kan undergrave den nordiske velferdsmodellen hvis vi ikke håndterer denne utfordringen i tide, mente han og utfordret forsamlingen med spørsmålet:

- Hva påvirker atferden til seniorer? Jeg tenker fort at det er økonomiske incentiver som er det viktigste, men vi vet jo at det også er mye annet som betyr noe. Normer og holdninger er for eksempel også viktig, sa Jan-Erik Støstad.

Debatt om aldersgrenser i Norge

Som politiker var han opptatt av å motvirke stereotypiseringen av seniorer, og sikre valgfrihet; en sliten renholdsarbeider har kanskje ikke samme ønske om å stå lenge i arbeidslivet som en aktiv akademiker. Den norske pensjonsreformen som trådte i kraft fra 2011 legger til rette for en fleksibel tilbaketrekning fra arbeidslivet fra fylte 62 år. Den allmenne pensjonsalderen er 67 år, men arbeidstaker kan inngå avtale med arbeidsgiver om å stå til 70 år. Regjeringen

har annonsert at de skal se på aldersgrenseproblematikken i kjølvannet av pensjonsreformen. Mens loven tillater den enkelte å tjene opp pensjonspoeng til fylte 75 år, er sluttaldersgrensen for ansettelse i privat og offentlig virksomhet 70 år. Den generelle aldersgrensen og særaldersgrenser i for eksempel politi og forsvar er nå til utredning og debatt.

- Hvis levealderen fortsetter å øke og arbeidshelse blir bedre, er det naturlig å endre 70-årsgrensen, men fokuset nå bør være på 67-årsgrensen: å sikre at alle har rett til å stå til 67 år, sa statssekretær Jan-Erik Støstad.

Hvorfor jobber svenskene lenger enn danskene?

Sett med internasjonale briller er det mange eldre på arbeidsmarkedet i Danmark, sa Per H. Jensen, professor ved Aalborg Universitet i sitt foredrag om pensjoneringsatferd i Danmark: Sysselsettingsraten i aldersgruppen 55-64 år var i 2011 59,5 i Danmark og 47,8 i EU 25, mens den tilsvarende i Norge var 69,6 og i Sverige 72,3.

- Å nå svenske og norske sysselsettingsrater er en ønskemålsetting i Danmark, sa Per Jensen, og la til:

Den forrige danske regjeringen (2011) mente at når sysselsettingen i Danmark for alderskategorien 60-64 år var så mye lavere, så måtte det sees i lys av Danmarks gunstige førtidspensjoneringsordning (efterlønnsordningen).

Men bildet er mer komplisert enn økonomene forfekter, utla han:

- Tilbaketreknings- og pensjonssystem er bare en av flere faktorer som har betydning for sysselsettingen, men fordi økonomene har fått lov til å lede an i debatten har tenkningen om betydningen av incitamenter fått dominere.

Når professor Per H. Jensen som utgangspunkt for sine analyser sammenligner Sverige og Danmark er det ikke bare pensjonssystemene som viser seg å være forskjellige:

- Folk i Sverige lever lenger og har bedre helse.
- Arbeidsmiljøforskriftene er mer vidtgående i Sverige enn i Danmark.
- Utdannelsesnivået i aldersgruppen 55-64 er høyere i Sverige enn i Danmark,
- Arbeidsmarkedet er mer rommelig i den forstand at det i Sverige er flere i sårbare grupper i arbeidsmarkedet.
- Oppsigelsesvernet er mye dårligere i Danmark enn i Sverige der man i stor grad følger prinsippet sist inn først ut, noe som beskytter eldre arbeidstakere og personer med lang ansiennitet. På spørsmål om de synes det er lett eller vanskelig å si opp folk, viser en undersøkelse at 59 prosent av de svenske arbeidsgiverne sier at de synes det er vanskelig eller svært vanskelig å si opp folk i Sverige, mens de tilsvarende tallene for Danmark viser at det kun er 26,5 prosent av danske arbeidsgivere som synes det er vanskelig eller svært vanskelig å si opp folk.
- Strukturelle trekk i økonomien spiller også en rolle. Mens danske virksomheter gjennomgående er små, består svensk næringsliv i hovedsak av store virksomheter.

Hvilke faktorer driver utviklingen?

I tillegg til de nevnte faktorene tillegger professor Per H. Jensen også arbeidsgivernes holdninger enorm betydning, og dessuten er den generelle diskursen i samfunnet avgjørende viktig mener han:

- Hvis arbeidsgiverne sier "vi kan ikke unnvære deg, vi trenger din erfaring og din sosiale kompetanse", og dessuten legger arbeidsforholdene litt til rette, så blir flere værende, sa Per H. Jensen. Når det gjaldt samfunnsdiskursens betydning pekte han på innføringen av tidligpensjonsordningen:

- Da efterlønsordningen i Danmark ble innført i 1979 ble det sagt at eldre handlet altruistisk hvis de trakk seg tilbake. Dette var i en periode da ungdomsarbeidsløsheten var høy. Når de eldre arbeidstakerne trakk seg tilbake ble det sett på som at de gjorde samfunnet en tjeneste fordi det da ble jobbåpninger for de yngre. I dag er samfunnsdiskursen en annen: tidlig tilbaketrekning er et uttrykk for samfunnsskadelig virksomhet. Det er vanskelig å bevise, men jeg er sikker på at slike diskurser har en betydning for tidlig eller sen tilbaketrekning, sa professor Jensen.

Han understreket at dette er langsomme prosesser:

Selv om man strammer litt til her eller løsner litt på skruen der, så endres ikke folks atferd seg sånn plutselig.

Kanskje er det heller ikke nødvendig å bruke så mange krefter på å holde folk i arbeidsmarkedet, foreslo han, for når folks helse blir bedre og utdanningsnivået øker, ja så blir folk lenger i arbeidslivet.

Spørsmålet om hva som påvirker seniorennes atferd, har derfor ikke et enkelt svar. Det er nødvendig med en mangefasettert innsats, konkluderte professor Per H. Jensen.

High road eller low road ?

Dette mangefasetterte bildet ble understreket av flere. Ingrid Esser, forsker ved Social forskning ved Stockholm Universitet konkluderte sitt foredrag med at det først og fremst er i de mindre sjenerøse velferdsstatene at økonomiske incentiver innvirker mest på pensjoneringsatferden. I de nordiske landene er bildet langt mer sammensatt. Her spiller ikke-økonomiske faktorer en sterk rolle, særlig er helsa svært viktig. Men hele arbeidslivet er med å forme pensjonspreferansene, sa Ingrid Esser. Både kjønn, utdanning og sosial klasse har avgjørende betydning, og ikke minst investeringer i humankapitalen og arbeidsplassens organisering. Høy kvalitet i arbeidslivet skaper høy livskvalitet.

- De nordiske landene står ved et veiskille. Skal man ta the low road eller the high road til høyere sysselsetting; skal man skape flere jobber i lavlønssektorer med mindre kontrollerbare arbeidsforhold og lavere arbeidskvalitet eller skal man satse på the high road med krav til kompetanse og gode arbeidsforhold. Det har stor betydning for arbeidsmotivasjon og pensjonering, sa Ingrid Esser, forsker ved Stockholms Universitet.

I Norge applåderas det på presskonferensen där jämställdhetsutredning lades fram. Till vänster Hege Skjeie, till höger jämställdhetsminister Inge Marta Thorkildsen

Så ska jämställdheten öka i Norge

Norge utökar nästa år föräldraledigheten så att den blir 49 veckor. Men pappamånader och dagisplats till alla barn leder inte automatiskt till att arbetsmarknaden blir mindre könsuppdelad eller att mansdominansen bland cheferna försvinner, varnar professor Hege Skjeie. Hon har lett den hittills största utredningen om jämställdhet i Norge.

NYHET

10.10.2012

TEXT OCH FOTO: BJÖRN LINDAHL

När Norge diskuterar jämställdhet lyssnas det noga även i andra länder. För flera norska åtgärder på området har spridit sig över gränsen. Men situationen är inte så rosenröd som den kan verka i festtalen:

- Vi hör ofta att vi lever i jämställdhetslandet. Och jämställdhetshistorien har många exempel på norska innovationer.

Världens första jämställdhetsombud, världens första jämställda regering, partnerskapslagen, pappamånader och kvinnokvoter i styrelserummen, sa Hege Skjeie när hon presenterade utredningen "Politikk for likestilling".

- Men i viktiga samhällsinstitutioner är det fortfarande ett stort avstånd mellan jämställdhet som ett värde man lyfter fram och den jämställdhet som utövas i praktiken.

Könsuppdelad arbetsmarknad

Fortfarande har Norge en könsuppdelad arbetsmarknad där många yrken som förskolelärare, sjuksköterskor och sekreterare till mer än 80 procent består av kvinnor, medan andra yrken som byggarbetare, mekaniker och chaufförer nästan till 100 procent består av män.

Fortfarande är tre av fyra chefer män. Av tio områden, från försvaret och näringslivet till kulturen och utbildning är det bara på två områden som fördelningen av chefer med knapp marginal befinner sig innanför målet om att det ska vara minst 40 procent av vardera könet.

Obalansen mellan könen visar sig på två sätt, dels genom att vissa yrken blir kvinnoyrken och andra mansyrken, dels genom att kvinnor inom samma yrke avlönas sämre än män.

Men jämställdhetspolitiken kan idag inte bara inskränkas till att enbart handla om kön. Människor diskrimineras också av andra orsaker, som etnicitet, sexuella preferenser, ålder, och handikapp för att nämna några andra viktiga dimensioner. Utredningen refererar till studier som gjorts i USA som visar att färgade kvinnors livssituation kan vara mer marginaliserad än vad man kunde förvänta om man bara såg på kön och etnicitet.

Mannen har inte alltid mest makt

Samtidigt påpekas det att män inte alltid har mer makt än kvinnor: En vit, norsk medelklasskvinna har i de flesta situationer mer makt än en manlig asylsökande som inte har tillgång till arbetsmarknaden.

Vad föreslår då utredningen som åtgärder för att öka jämställdheten?

- Utredningen vill att det upprättas ett nytt ämbetsverk, eller direktorat som det kallas, för jämställdhet. Idag finns det ingen som kontrollerar att målen som sätts för jämställdhet verkligen efterlevs.
- Utredningen vill också ha ett trepartsavtal mellan regeringen och arbetsmarknadens parter om jämställdhet. Parterna förhandlar sig fram till vilka mål som bör sättas och de verksamheter som vill skriva under avtalet ska få tillgång till medel ungefär som i avtalet om ett inkluderande arbetsliv.

Ett av de mest innovativa greppen är att utredningen konstaterar att om könsuppdelningen på arbetsmarknaden ska bli mindre så måste åtgärderna sättas in redan när valet av utbildning görs. Därför vill utredningen att det införs ett speciellt jämställdhetsstipendium. En tredjedel av studielånet ska subventioneras för dem som väljer otradi-

tionella yrkesutbildningar. Det gäller för både killar och tjejer.

I Norge går 85 000 av 228 000 gymnasieelever på en utbildning där det ena könet står för mer än 80 procent av eleverna. För att få upp representationen till mer än 20 procent i alla studier skulle 17 000 elever behöva byta studier. Det ger samtidigt en uppfattning av hur många jämställdhetsstipendier som skulle behöva delas ut. Kostnaden beräknas bli 100 miljoner kronor och är bara en bråkdel av vad utredningen föreslår bör satsas på jämställdheten.

- Vi har inte undersökt om det är tillräckligt med 30 procents subventionering av studielånet för att få elever att byta studieinriktning, säger Hege Skjeie.

För en enskild elev handlar det om drygt 8 000 kronor per år på gymnasiet och nästan 17 000 kronor per år för högre utbildning.

Dagpengeforringelser presser den danske model

Dagpengeforringelserne undergraver den danske arbejdsmarkedsmodel, mener den danske fagbevægelse.

NYHET

05.10.2012

TEKST: MARIE PREISLER

”Torsk” er i Danmark både en fisk og skældsord for et stort fjols. Det var derfor ingen tilfældighed, at det var torsk den danske fagbevægelse satte på bordet, da den dækkede op for Folketingets 179 medlemmer ved et langbord på slotspladsen foran Folketinget ved parlamentets officielle åbning, der altid finder sted første tirsdag i oktober.

Fagbevægelsen er vred på regeringen. Usædvanligt vred. Med torske-happening, debatindlæg og avisannoncer har de offentligt ansattes fagforbund med til sammen 500.000 medlemmer indledt en større medieoffensiv i protest mod, at arbejdsløse fra nytår kun kan få dagpenge i to år, mod hidtil fire år. Med den forringelse gør den socialdemokratisk ledede regering vold på hele den danske arbejdsmarkedsmodel, advarede ti forbundsformænd i et fælles debatindlæg forud for Folketingets åbning.

Tryghed på vej i dybet

Den danske model overlader en relativt stor del af arbejdsmarkedspolitikken til arbejdsmarkedets parter, og modellen hviler på det fundament, at parterne har en fælles interesse i, at ansatte relativt let kan fyres mod til gengæld at have økonomisk tryghed, når de mister arbejdet. Med kortere dagpengeperiode er den tryghed på vej i dybet, mener forbundene og truer med at kræve længere opsigelsesvarsler.

Forbundene er ikke formildet af, at regeringen har bevilget 330 mio. dkr. til en akutpakke, der skal forsøge at skaffe job til dem, der ellers snart mister ret til dagpenge. De tror ikke, det vil lykkes at finde job til alle berørte. Og kræver som minimum at optjeningsperioden i dagpengereglerne lempes, så ledige kan få ret til dagpenge efter et halvt års arbejde, mod i dag et helt år.

Fra støttepartiet Enhedslisten og store dele af regeringspartiet SF lyder samme krav, mens regeringspartiet De Radikale pure afviser at lempe dagpengereglerne, så statsminister Helle Thorning-Schmidt kommer på en svær opgave, når hun skal forhandle finanslov for 2013. Hun undlod helt at nævne

dagpengesagen i sin åbningstale, og valgte i stedet at varsle en skolereform, der skal sikre danske børn og unge bedre uddannelse.

Nordisk oro inför EU-direktiv om den inre marknaden

Europeiska kommissionens förslag om hur EU:s utstationeringsdirektiv ska tillämpas får inte begränsa våra möjligheter att kontrollera utländska företag! Om detta rådde total enighet när regeringstjänstemän, myndighetsföreträdare, arbetsmarknadens parter och forskare från alla de nordiska länderna möttes i Oslo för att dryfta hur man ska ställa sig till det som återstår av s.k. inre marknads-paketet.

NYHET

04.10.2012

TEXT: KERSTIN AHLBERG, REDAKTÖR EU & ARBETSRÄTT

”Inre marknads-paketet” som presenterades i mars bestod av två delar:

- dels ett förslag till direktiv om hur det existerande utstationeringsdirektivet ska genomföras och tillämpas (”genomförandedirektivet”)
- dels det s.k. Monti II-förslaget om rätten att vidta stridsåtgärder i förhållande till etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster. Veckan innan seminariet hölls stod det klart att bara det första förslaget återstod. Monti II hade kommissionen beslutat dra tillbaka.

Och det var verkligen ett omöjligt förslag, varken ändamålsenligt eller politiskt realistiskt, framhöll professor Niklas Bruun vid seminariet. Samtidigt finns det fortfarande ett reellt problem att lösa.

EU begränsar redan strejkrätten

Med sina domar i målen Laval och Viking Line har EU-domstolen redan börjat reglera strejkrätten, så frågan är inte om den ska regleras på EU-nivå, utan om det enbart är domstolen som ska stå för normbildningen, påpekade Bruun. Han kastade fram tanken att de nordiska länderna kanske kunde uppvakta kommissionen med ett bättre förslag, som kunde rätta till den nuvarande obalansen där strejkrätten genom EU-domstolens praxis i realiteten har blivit underordnad EU:s ekonomiska friheter.

Men hur blir det då med genomförandedirektivet, kommer det över huvud taget att bli antaget eller hamnar det också i papperskorgen? De två förslagen presenterades ju som ett paket där båda delarna var nödvändiga.

– Ja, det blir nog ett direktiv, men sannolikt betydligt mindre omfattande än kommissionens förslag, sade Stig Hansen

Nørgaard från det danska Beskæftigelsesministeriet, som talade om tänkbara scenarier i den fortsatta politiska processen. Det finns stöd i ministerrådet för att vissa regler behövs, men många delar i förslaget är omstridda.

Äkta och oäkta utstationeringar

Diskussionerna i ministerrådet rör bl.a. de regler som ska hjälpa medlemsstaterna att skilja mellan ”äkta” och ”oäkta” utstationeringar, ett ämne som också togs upp vid Oslo-seminariet. Vilka blir de rättsliga konsekvenserna för arbetstagarerna och deras arbetsgivare om värdstaten upptäcker att arbetsgivaren bara är ett brevlådebolag som inte har någon egentlig verksamhet i etableringslandet, och att utstationeringsreglerna följaktligen inte alls gäller? Det är inte givet att arbetstagarerna i sådana fall alltid kommer att omfattas av värdstatens arbetsrättsliga regler, men vad som ska gälla i stället går inte att få något bestämt svar på, kunde seminariedeltagarna konstatera.

Något som däremot framgår mycket klart av direktivförslaget är att det skulle begränsa vilka krav ett land får ställa för att kontrollera att utländska arbetsgivare uppfyller sina skyldigheter där. Förslaget innehåller en lista med kontrollåtgärder, och det sägs uttryckligen att ”bara” dessa är tillåtna. Listan bygger på fall där EU-domstolen har tagit ställning till om olika krav som några medlemsstater har ställt är förenliga med den fria rörligheten för tjänster.

Kan länderna ha egna kontrollåtgärder?

I ministerrådet går skiljelinjen mellan de regeringar som tycker att reglerna måste vara förutsebara för företagen och att listan därför är bra, och de länder som anser att medlemsländerna som hittills måste ha möjlighet att själva utforma sina

kontrollåtgärder, och så får domstolen i varje enskilt fall pröva om de är förenliga med EU-rätten. Till dessa länder hör bl.a. Finland.

– Vi tror inte att EU-domstolen har tagit ställning till alla möjliga kontrollsituationer och -åtgärder. EU-länderna borde inte begränsa sina möjligheter att kontrollera utstationeringarna eftersom vi inte vet hur världen kommer att se ut i framtiden, och vår Riksdag accepterar inte att kontrollmöjligheterna försvagas, sade Anne Vänskä från det finska Social- och hälsovårdsministeriet.

För att hindra det räcker det inte med att stryka ordet ”bara”, menade professor Jonas Malmberg.

– Jag är rädd för att EU-domstolen ändå skulle tolka direktivet så att inga andra kontrollåtgärder än dem som nämns där är tillåtna, på samma sätt som den tolkade det existerande utstationeringsdirektivet som ett maximidirektiv.

Om man vill vara säker på att det inte ska bli så, måste det alltså uttryckligen skrivas in i direktivet, menade Malmberg. Oron för att direktivet skulle begränsa snarare än förstärka de kontrollmekanismer som redan finns i Norden delades uppenbarligen av alla. Mer omstritt var som väntat förslaget att byggföretag som anlitar utländska underleverantörer i vissa fall själva ska bli tvungna att betala lönerna till underleverantörens arbetare.

Osund konkurrens i byggbranschen

Tapio Kari från de finska byggarbetsgivarnas organisation Rakennusteollisuus beskrev det omfattande kontrollsystem som Finland har byggt upp för att hindra osund konkurrens inom byggbranschen.

– Vi har byggt upp ett system som ger myndigheterna möjlighet att gripa brottslingarna. Om de inte gör det kan inte ett enskilt företag göra det. Vi vill inte ta ansvar för brottsliga företag, sade han. Direktivets regel om solidariskt ansvar vill byggarbetsgivarna med andra ord inte ha.

För norrmännen, som redan har betydligt strängare regler om solidariskt ansvar, är förslaget tvärtom för svagt, framhöll professor Stein Evju.

De fackliga organisationerna i Sverige i sin tur ser positivt på förslaget, framhöll Lena Maier Söderberg från Saco.

– Vi har inget liknande system, så för oss vore det ett steg framåt. Visst kan man önska att förslaget vore ännu mer långtgående, men vi är rädda att reglerna om solidariskt ansvar helt och hållet rensas ut ur direktivet om man klagar alltför mycket på dem. Så vi försöker komma med konstruktiv kritik.

Hur mycket som återstår av förslaget när det har tröskats igenom EU:s lagstiftningsmaskineri lär vi inte få se på länge än. EU-parlamentet räknar med att behandla det först i maj nästa år, därefter ska ministerrådet ta ställning till parlamentets ändringsförslag. Att döma av parlamentets tidigare

ställningstaganden i frågor om utstationering kan man nog räkna med hårda förhandlingar om genomförandedirektivet. *Seminarier i Oslo arrangerades i samarbete mellan nyhetsbrevet EU & arbetsrätt och Nordiska Ministerrådets arbetsrättsutskott.*

Direkte fra København: Dovne Robert udfordrer velfærdsstaten

En arbejdssky kontakthjælpsmodtager har udløst en forfriskende debat om sammenhængen mellem rettigheder og pligter i det danske velfærdssamfund.

KOMMENTAR

04.10.2012

TEKST: MARIE PREISLER

Sjældent har danske politikere været så enige om at fordømme et udsagn fra en indtil da helt ukendt mand, Robert Nielsen. I et interview fortalte Robert Nielsen, at han de seneste 11 år har levet af offentlig forsørgelse, selvom han sagtens kunne varetage et arbejde.

Det fik en lavine af forargelse til at rulle. For Robert Nielsen, der straks af medierne fik tilnavnet Dovne Robert, vil hellere være på kontakthjælp end have et lønarbejde og er i 11 år stort set lykkedes med at og bevidst har søgt at slippe for arbejde, aktivering samt jobkurser og er begyndt tre universitetsstudier uden at gennemføre nogen af dem.

At Dovne Robert siger højt og uden den mindste skam, at han gerne lader sig forsørge frem for at gå på arbejde hver morgen, har banet vej for en forfriskende debat om selve grundpillen i velfærdssamfundet, nemlig at man skal yde efter evne og nyde efter behov.

Den sammenhæng anerkender Dovne Robert tilsyneladende ikke, og hvis tilpas mange har det som ham, hænger velfærdmodellen ikke sammen. Danmarks velfærdssamfund ville være truet, hvis der var mange som Robert, der ikke løfter deres pligter, erkender regeringen men har skyndt sig at forsikre, at "Dovne Robert" er et særtilfælde og ikke repræsentativ for de mange hundrede tusinde i den arbejdsdygtige alder, der står uden for arbejdsmarkedet.

Men der er mange som Dovne Robert, og det skal være sværere for kontakthjælpsmodtagere at undgå at komme i arbejde, lyder det fra den borgerlige opposition forud forhandlingerne med S-SF-R-regeringen om en reform af kontakthjælpsreglerne. Regeringen har varslet, at hele beskæftigelsesindsatsen skal ses efter i sømmene, og hvis der er flere som Dovne Robert, vil de møde strammere krav, mens de mange, som gerne vil have et arbejde, har udsigt til mindre kontrol.

For Dovne Robert selv bliver stramningerne måske ikke aktuelle. Han har fået et konkret jobtilbud på hånden i kølvandet på den store medieopmærksomhed: Som klummeskribent til et nyt underholdningsprogram på DR TV.